

Kulturarven i lokalmiljøet

VERDISKAPING

FORMIDLING

MEDVIRKNING

SAMARBEID

Foto: Bente Foldvik

Pilotprosjektene er en del av Riksantikvarens satsing i årene 2002-04 for å få eksempler på godt kulturminnearbeid i kommunene. Målene med prosjektene har vært:

- ◆ å utvikle et godt samarbeid mellom ulike aktører lokalt for å få mer kunnskap om kulturminner og kulturmiljø, og forvaltning av disse og
- ◆ å bruke samarbeidsmodellene til å bygge opp kunnskapsmiljø som er mest mulig robuste på lang sikt.

KONTAKTPERSONER HOS

RIKSANTIKVAREN:

Sissel Carlstrøm og

Kari Vartdal Opsvik

Tlf.: 22 94 04 00

www.riksantikvaren.no

KULTURMINNEPROSJEKTET I FORBUNDET KYSTEN

Forbundet Kystens hovedformål er bevaring og bruk av eldre fartøyer og kystmiljø. Forbundet har en langsiktig målsetting om å bidra til å øke kunnskapen om kulturminner og forvaltningen av disse innen lokale frivillige lag og foreninger. Men hva eksisterer av kunnskaper på området i dag? For å finne ut det har Forbundet Kysten i samarbeid med Norges Kulturvernforbund og Folkekulturforbundet gjennomført en kartlegging av hva de frivillige kulturvernorganisasjonene har av kunnskaper.

Kartleggingen omfatter 160 lag og foreninger og svarene er kommet i form av skriftlige tilbakemeldinger og/eller pr telefon. Undersøkelsen viser at de frivillige har stor bredde og mye kunnskap knyttet til vern og bevaring av kulturminner. Kompetansen er innen følgende områder: bygningsvern, fartøyvern, vern av tekniske kulturminner, håndverk, husflid og lokalhistorie. Et stort flertall av de spurte framhever at de har praktiske og erfaringsbaserte kunnskaper knyttet til vedlikehold og drift av de typiske kulturminnene innen deres interessefelt. Et flertall av lagene sier at de har aktive medlemmer som har både formell og uformell håndverkskompetanse.

Kunnskap om *antikvarisk praksis*, lover og regler knyttet til vern og bevaring og verneteoretiske problemstillinger, det vi med en felles betegnelse kan kalle forvaltningspraksis, har lagene svært variabel kunnskap om.

Kunnskap som trekkes fram i besvarelsene er: Registrering av kulturminner og lokalhistorie, produksjon av medlemsblader og annet informasjonsarbeid, praktisk manuelt arbeid knyttet til restaurering, drift og vedlikehold av kulturminner (maleteknikker, lafting, tømring, snekring, tauverk, søm, spinning, plantefarging, arbeid med diverse maskiner, vedlikehold og restaurering av motorer og større maskiner (båt m.m.) I besvarelsene ser man at lagene har et bevisst forhold til at oppgavene løses i et felleskap og at dette har en positiv verdi.

Foto: Tor Resser

Foto: Bente Foldvik

Læringen skjer gjennom dugnad og arbeidsfelleskap. En god del av lagene legger vekt på at de benytter tradisjonsbærere eller svært kyndige personer som man lærer av. Hos mange av lagene finnes disse personene som aktive i lagene. Andre henter inn kunnskapen når de har behov for den. Selv om man leser av besvarelsene av lagene har et bevisst forhold til at de har, eller benytter lokale tradisjonsbærere og at vernearbeidet er organisert gjennom dugnad, er det viktig å understreke at arbeidet, og læringen, skjer på uformelt vis. Kun få av lagene driver denne virksomheten gjennom organiserte kurs, dvs. som voksenopplæring gjennom studieforbund. Tolkning av besvarelsene og de tilbakemeldinger man ellers har fått gjennom prosjektet, er at få er klar over læringsaspektet og at man faktisk driver kunnskapsoverføring. Det er selve arbeidet og oppgavene som står i fokus. Ikke at man lærer undervegs. En generell konklusjon er at så nær som alle lagene mener de har svake kunnskaper på området *offentlig kulturminneforvaltning*. Noen lag nevner at kunnskapen finnes og at det er flere som kan slikt arbeid. Men de som til daglig arbeider med oppgaver knyttet til forvaltning eller kulturarbeid ønsker ikke å bruke fritiden sin på dette. Det er det praktiske arbeidet som trekker mange til lagene. Med andre ord, dette kunnskapsfeltet kommer lite til uttrykk eller blir ikke utnyttet i lagsammenheng. Derfor ser man et sterkt behov for å øke kunnskapen om (den offentlige) kulturminneforvaltningen. På dette feltet har frivilligheten generelt svake kunnskaper og den kunnskapen man er sårbar fordi den er knyttet til et fåtall personer. Undersøkelsen viser også at det blir viktig å sikre kontinuitet og kvalitet i kulturvernarbeidet ved i større grad å satse på læring og kunnskapsoverføring. Dette arbeidet ønsker Forbundet Kysten å utvikle videre i form av nettverk, bl.a. i samarbeid med Utviklingsnett, og som kurs- og veiledningstilbud.

KONTAKTPERSON:

Tore Friis-Olsen, tore@kysten.no

LENKER:

www.kysten.no, Se Utviklingsnett på www.ra.no